

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

Az állatvédelmi képzésen való részvételre kötelezés elméleti oldala és gyakorlati megvalósítása

Szerző:

dr. Nagy Csilla LL. M.

állatvédelmi szakjogász

hatósági jogalkalmazó

Magyar Birtokvédelmi Szövetség főtitkár

Budapest, 2023. július 14.

2012. január hónapban került be az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvénybe (a továbbiakban: Ávtv.) a hatóságok általi állatvédelmi való oktatásra kötelezés lehetősége. Jelen cikk tárgya az ezen kötelezés során felmerülő kérdések csokorba szedése, megválaszolása. Célja az állatvédelmi való oktatásra kötelezés gyakorlatának biztosabbá tétele, hogy a hatóságok minél több esetben tudják alkalmazni ezt az intézkedést.

A jelenleg hatályos szabályozás sok változáson ment keresztül, míg a mostani formáját felöltötte.

Az 1999. január 1-jén hatálybalépő az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény (a továbbiakban: Ávtv.) kihirdetésekor hatályos szabályozás szerint:

„46. § (1) Az állatokkal szembeni megfelelő magatartásra, gondoskodásra nevelést, az állatok megismerését az oktatás és ismeretterjesztés eszközeivel is elő kell segíteni.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott feladatok végrehajtását az állami és önkormányzati szervek, valamint az oktatási intézmények kötelesek előmozdítani.”

Az Ávtv. 2003. márciusától hatályos 46. § (1) bek. alapján *„az állatokkal szembeni megfelelő magatartásra, gondoskodásra nevelést, az állatok megismertetését az iskolai általános képzésbe, a szakképzésbe és az ismeretterjesztésbe be kell építeni”*.

2010. január 15-től az állatvédelmi oktatás önálló fejezetet kap (IX. fejezet). Az Indoklás szerint *„tekintettel arra, hogy az iskolai oktatás kiemelt jelentőséggel bír, célszerű az azzal kapcsolatos rendelkezések külön fejezetben való elhelyezése, így jogszabályszerkesztői eszközökkel is hangsúlyozva a kérdés fontosságát. Emellett indokolt annak törvényi előírása, hogy az állatvédelmi hatóság szakmailag felügyelje az állatok tartása során alkalmazandó állatvédelmi előírásokra vonatkozó - iskolarendszeren kívüli - képzést és vizsgáztatást, továbbá részt vesz a képzés tartalmi követelményeinek kidolgozásában és a képzés szervezésében.”*

Az Ávtv. IX. Fejezete az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„43/A. § (1) Az állatokkal szembeni megfelelő magatartásra, gondoskodásra nevelést, az állatok megismertetését az iskolai általános képzésbe, a szakképzésbe és az ismeretterjesztésbe be kell építeni.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott feladatok végrehajtását az állami és önkormányzati szervek, valamint az oktatási intézmények kötelesek előmozdítani.

(3) Az állam az állatokkal szembeni megfelelő magatartásra neveléssel összefüggő feladata ellátásáért való felelőssége körében, a szükséges ismeretek széles körű terjesztésével, tájékoztatások, képzések, oktatás biztosításával járul hozzá az állatok jóllétét figyelembe vevő szemlélet kialakításához.

43/B. § Az állatvédelmi hatóság

a) szakmailag felügyeli az állatok tartása során alkalmazandó állatvédelmi előírásokra vonatkozó iskolarendszereken kívüli hatósági jellegű képzést és vizsgáztatást,

b) részt vesz a képzés tartalmi követelményeinek kidolgozásában és a képzés szervezésében.”

2016. december 2-án hatályba lép a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kijelölő rendelet). A Kijelölő rendelet hatálybalépése óta hatályos 6. § (2) bekezdése a mai napig kizárólag annyiban változott, hogy 2023. január 1-től a megyei kifejezést felváltja a vármegyei elnevezés: „*az Ávtv. 43/B. §-ában foglaltak tekintetében a NÉBIH, valamint az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró vármegyei kormányhivatal a kijelölt állatvédelmi hatóság.*”

Ez azt jelenti, hogy a NÉBIH és az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró vármegyei kormányhivatal a kijelölt állatvédelmi hatóság feladata

a) szakmailag felügyelni az állatok tartása során alkalmazandó állatvédelmi előírásokra vonatkozó iskolarendszereken kívüli hatósági jellegű képzést és vizsgáztatást,

b) részt venni a képzés tartalmi követelményeinek kidolgozásában és a képzés szervezésében, miközben továbbra is

az állami és önkormányzati szervek, valamint az oktatási intézmények feladata előmozdítani az állatokkal szembeni megfelelő magatartásra, gondoskodásra nevelésnek, az állatok

megismertetésének beépítését az iskolai általános képzésbe, a szakképzésbe és az ismeretterjesztésbe.

2012. január 1-től az Ávtv.-be bekerül az állatvédelmi való oktatásra kötelezés lehetősége az alábbiak szerint:

„43. § (6) Állatvédelmi bírság kiszabása helyett vagy azzal egyidejűleg az állattartót a hiányosságok kijavítására, pótlására kell kötelezni, továbbá az állatok gondozásával, a velük való helyes bánásmóddal kapcsolatos állatvédelmi oktatáson (továbbiakban: állatvédelmi képzés) való részvételre kötelezhető.

(7) Ha az állatvédelmi képzésen való részvételre kötelezett állattartó a kötelezettségének önként nem tesz eleget, az állatvédelmi képzés, illetőleg annak hátralévő része helyébe állatvédelmi bírság lép.”

A T/4247. számú törvényjavaslat részletes indokolása szerint a jogszabálmódosítás *”azért indokolt, mert az állatok kárára történő cselekmények hosszú távú visszaszorításának - a kapcsolódó tudományterületek szakértőinek egyöntetű véleménye szerint - leghatékonyabb eszköze a tudatformálás. Az állatjóléti szabályok megsértése gyakran abból következik, hogy a mulasztó nincs tisztában az állatok igényeivel, esetleg nem tekinti őket érző lénynek. A tudatlanság, a téves beidegződés, illetve szemléletmód legkönnyebben oktatással változtatható meg.”*

Ezen jogszabályi rendelkezés jelenleg is hatályos. A Kijelölő rendelet az Ávtv. 43. § (6)-(7) bekezdéséhez nem rendel hatóságot. Jelentheti-e ez azt, hogy a Kormány által kijelölt minden állatvédelmi hatóság, így

a) a miniszter,

b) a NÉBIH,

c) a Pest Vármegyei Kormányhivatal,

d) az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró megyei kormányhivatal,

e) az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró járási hivatal (a továbbiakban ezen alcím tekintetében: járási hivatal),

f) a települési önkormányzat jegyzőjét, fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzőjét, a Fővárosi Önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi főjegyzőt (a továbbiakban együtt: jegyző)¹ állatvédelmi képzésen való részvételre kötelezhet ?

Dr. Jámbor Adrienn LL. M. állatvédelmi szakjogász álláspontja szerint onnan kell kiindulni, hogy az Ávtv. 43. § (6) bek. az állatvédelmi képzésen való részvételre kötelezést a bírságkiszabáshoz köti: „*állatvédelmi bírság kiszabása helyett vagy azzal egyidejűleg*”. Állatvédelmi képzésen való részvételre tehát az állatvédelmi hatóság kötelezhet, amely állatvédelmi bírságot szabhat ki.

Az Ávtv. 43. (2) bek. alapján „az állatvédelmi bírságot az állatvédelmi hatóság szabja ki. A Kijelölő rendelet 6. § (1) bek. alapján az Ávtv. 43. § (2) bekezdésében foglaltak tekintetében a NÉBIH, az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró Pest Vármegyei Kormányhivatal, vármegyei kormányhivatal, járási hivatal, a területi természetvédelmi hatóság, valamint a jegyző a kijelölt állatvédelmi hatóság.

A fenti levezetés alapján állatvédelmi képzés elvégzésére a NÉBIH, az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró Pest Vármegyei Kormányhivatal, vármegyei kormányhivatal, járási hivatal, a területi természetvédelmi hatóság, valamint a jegyző kötelezhet.

2019. január 1-jén hatályba lép² a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Szankciótv.). A Szankciótv. 1. (2) bek. szerint „*e törvény rendelkezéseitől törvény akkor rendelkezhet eltérően, ha ezt e törvény megengedi.*”

A Szankciótv. már a hatálybalépésekor sem nevezi meg az állatvédelmi képzésen való részvételre kötelezést külön szankcióként³, de a 2. § (4) bek. kimondja, hogy „*törvény további közigazgatási szankciókat állapíthat meg.*”

---

¹ a Kijelölő rendelet 5. § (1) bek. alapján

² Szankciótv. 16. § (1) bek.

³ A Szankciótv. hatálybalépésekor a 2. § (3) bek. alapján „*közigazgatási szabályszegés esetén a következő közigazgatási szankciók alkalmazhatók:*

a) figyelmeztetés,

b) közigazgatási óvadék,

c) közigazgatási bírság,

d) tevékenység végzésétől történő eltiltás,

e) elkobzás.”

2021. január 1-től a 2. § (4) bek. kiegészül az alábbiak szerint:

„Törvény vagy eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet további közigazgatási szankciókat állapíthat meg.”

Figyelemmel arra, hogy az Ávtv. 43. (6) bek., valamint a Szankciótv. 2. § (4) bek. alapján az állatvédelmi képzésen való részvételre kötelezés közigazgatási szankciónak minősül,

a hatóság bejegyzí a Közigazgatási Szankciók Nyilvántartásába a Szankciótv. 3. § (1) bek. alapján.;

vonatkozik rá a Szankciótv. elévülésre vonatkozó szabályozása⁴.

Amikor a hatóság állatvédelmi képzésen való részvételre kötelez, a legnagyobb bizonytalanságot az okozza, hogy a határozatban meg kell-e pontosan jelölni a képzést, vagy elég a határozat rendelkező részébe általánosságban belefoglalni az *„állatvédelmi képzésen való részvételre kötelezem”* fordulatot, és pontosan milyen, melyik képzés elvégzésére lehet kötelezni az állattartót.⁵

Álláspontom szerint a hatóságnak a lehetőségekhez mérten pontosan meg kell jelölnie, hogy mit vár el a kötelezettől. Ezt támasztja alá az eljárás alapjául szolgáló jogszabály, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvényben - a továbbiakban: Ákr. - nevesített szakszerűség, egyszerűség, az ügyféllel való együttműködés elve is.⁶

További kérdés, hogy az Ávtv. 43. § (6) bekezdésében szereplő *„állatvédelmi oktatáson (továbbiakban: állatvédelmi képzés)”* kifejezés szűk értelmezése szerint az Ávtv. 43/B. § szerinti

---

A listából 2021. január 1-től kikerül a közigazgatási óvadék.

⁴ A Szankciótv. szerint:

„5. § (1) Ha törvény vagy eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet eltérően nem rendelkezik, nem alkalmazható közigazgatási szankció, ha a jogsértő magatartásnak a szankció alkalmazására jogosult hatóság tudomására jutásától számított hat hónap eltelt (elévülés).

(2) Az elkövetés napja

a) az a nap, amikor a jogsértő magatartás megvalósul,

b) jogellenes állapot fenntartása esetén az a nap, amikor ez az állapot megszűnik.

(3) Az elévülési időt a hatóság bármely eljárási cselekménye megszakítja. Az elévülés megszakadásával az elévülési idő újratekzdődik.

(4) Ha törvény vagy eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet eltérően nem rendelkezik, nem alkalmazható közigazgatási szankció, ha az elkövetéstől számított három év eltelt.

(5) Ha az 5/B. § szerinti büntetőeljárás befejezésekor a (4) bekezdés szerinti elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél kevesebb van hátra, a közigazgatási szankciót alkalmazó hatóság a büntetőeljárás befejezésétől számított egy évig alkalmazhat közigazgatási szankciót.

5/B. § Ha a közigazgatási szankciót alkalmazó hatóság tudomására jut, hogy az eljárása alapjául szolgáló jogsértő magatartás miatt büntetőeljárás van folyamatban és a közigazgatási szankció alkalmazása - összhangban az 5/A. §-ban foglaltakkal - e büntetőeljárás kimenetelétől függ, az eljárását a büntetőeljárás befejezéséig felfüggeszti.”

⁵ Ezekben a kérdéseben a Magyar Birtokvédelmi Szövetség rendszeresen kap megkeresést a jegyzőktől. A főképp hatósági jogalkalmazókból, jegyzőkből, önkormányzatokból álló tagsággal rendelkező Magyar Birtokvédelmi Szövetség nemcsak a tagjainak, hanem az ország minden pontján tevékenykedő hatóságoknak is segíti a munkáját, a birtokvédelmen túl nagyjából minden típusú közigazgatási ügyben.

⁶ Az Ákr. 2. § (2) bek. a) pontja szerint „a hatóság a hatásköre gyakorlása során a szakszerűség, az egyszerűség, az ügyféllel való együttműködés és a jóhiszeműség követelményeinek megfelelően jár el.”

iskolarendszeren kívüli hatósági jellegű képzést jelenti, tágan értelmezve viszont a hatóság bármilyen, hatósági és nem hatósági jellegű képzés elvégzésére kötelezhet.

Nem tartom kizártnak, hogy egy kutyaiskola által meghirdetett konkrét képzést vagy workshopot, vagy alap képzési programot jelöljön meg a határozat. Ma már számtalan kutyaiskolában indul alap képzési program, így e körben a kutyaiskola megjelölése mellőzhető. Ne fogadjuk kétkedve a kutyaiskolás oktatás beépítését a határozatba. Egyrészt az alaptanfolyamok a tartási körülményekkel kapcsolatosan is oktatnak, másrészt itt tanulják meg az állattartók megismerni a kutyájuk jelzéseit, ami különösen fontos, ha a jogsértés pl. úgy következett be, hogy az eb egy másik ebnek, állatnak támadt.

Hatósági jellegű képzés a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal által összeállított „Gazdijogsi” online tananyag, valamint az állatjóléti felelős képzés.

Előbbi tananyag kimondottan kutyatartás témában készült és interneten díjmentesen bárki részére elérhető. A tanulást tudáspróba, „vizsgatesztsor” zárja. A program a sikeres elvégzést követően oklevelet ad, amelyet a hatóság a határozatban bekérhet a kötelezettől, igazolandó, hogy a képzés elvégzése megtörtént. A „Gazdijogsi” a <https://gazdijogsi.hu/> oldalon érhető el.

Dr. Pallós László országos állatvédelmi főfelügyelő az állatjóléti felelős képzést is ajánlotta a kötelezésre: *„a mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól szóló 32/1999. (III.31.) FVM rendelet vonatkozó előírásai alapján a nagylétszámú állattartó telepeken állatjóléti felelőst kell kijelölni. Azt a személyt lehet állatjóléti felelősnek kijelölni, aki a kijelölést megelőzően állatvédelmi képzésen vett részt, és képesítési bizonyítványt szerzett. Ez a képzés iskolarendszeren kívüli hatósági képzés, amelyet Igazgatóságunk munkatársai szerveznek és tartanak. Jóllehet a képzés fókuszában a gazdasági haszonállatok állnak, ugyanakkor előadásainkkal a fajspecifikus részletek mellett egy általános állatvédelmi szemléletet is át kívánunk adni a hallgatóságunk. A tananyag az alábbi linken elérhető.: <https://portal.nebih.gov.hu/allatjoleti-felelos-kepzes>.*

2021. január elsején megalakult az Állatorvostudományi Egyetem Állatvédelmi Jogi, Elemző- és Módszertani Központ (röviden ÁTE Állatvédelmi Központ). Az ÁTE Állatvédelmi Központ feladata, hogy „multidiszciplináris szemlélettel tudományos háttérrel biztosítsa az állatvédelem elméletének és gyakorlatának, segítve mind az állatvédelemmel kapcsolatos állami döntések meghozatalát, mind a

terepen dolgozó állatorvosokat és állatvédőket. A Központ egy hiánypótló tudásbázis, amely nem csupán az állatorvosképzésben biztosítja a korszerű állatvédelmi ismeretek átadását, hanem a nem állatorvos szakembereknek, civileknek is szervez képzéseket, szakmai napokat. Vállalkozik továbbá a legújabb állatvédelmi kutatási eredmények közérthető nagyközönségi kommunikációjára is.”⁷

Az ÁTE Állatvédelmi Központ szakmai napjai inkább az állatvédelemben dolgozó szakembereket szólítják meg, nem azon állattartókat, akiknek az alapismereteket szükséges elsajátítaniuk, ugyanakkor az itt tanuló szakemberek már részt vesznek az állattartók tudásszintjének emelésében.

2022. őszén elindult hazánk első állatvédelmi szakjogász képzése. A Miskolci Egyetem által képzésre az állatvédelem minden területéről jelentkeztek jogászok, így a hatósági oldalról is.

A 2022. novemberétől hatályos Közös ügyünk az állatvédelem Alapítvány létrehozásáról szóló 2022. évi XXXIV. törvényben az Országgyűlés *„az állatok jóléte és védelme, a felelős állattartás és az állatvédelem népszerűsítése, valamint az állatvédelemmel foglalkozó civil szervezetekkel való együttműködés megerősítése érdekében”* továbbá *„az állatvédelem fejlesztésével és népszerűsítésével kapcsolatos feladatok hatékony ellátása érdekében, továbbá az állattartás felelősségének tudatosítása céljából”* felhívja a Kormányt a Közös ügyünk az állatvédelem Alapítvány (a továbbiakban: Alapítvány) létrehozására.

Az Alapítvány közfeladatai többek között: állatvédelmi szakmai konferenciák koordinálása, az állatvédelem fontosságának a tudatosítása és továbbadása a fiatal generációk számára, az állatvédelem népszerűsítését célzó tudományos és oktatási tevékenység ösztönzése, képzési programok kidolgozása és koordinálása, nemzetközi jó gyakorlatok adaptálási lehetőségeinek feltérképezése a hazai állattartási kultúra fejlesztése érdekében.

Az Alapítvány az ismeretterjesztéssel kapcsolatosan is vállal feladatot. Egyelőre a rendőri szervek illetve a polgárőrség irányába tett lépéseket, hogy az állatvédelem az ő köreikben is hangsúlyosabb szerepet kapjon. Álláspontom szerint nem kizárt, hogy az Alapítvány az állatvédelemben dolgozó ill. ahhoz közeli természetű munkát végző gárdákat is megkeresi, s így az önkormányzatok, jegyzők munkájához is segítséget fog nyújtani.

---

⁷ <https://univet.hu/hu/egyetem/szervezeti-egysegek/allatvedelmi-jogi-elemzo-es-modszertani-kozpont/>, 2023.07.08.

Ez a segítség mindenképp jól jön. Lehetségesnek és kívánatosnak tartom, hogy települési szinten az önkormányzatok szervezzenek rendszeresen olyan képzést, amelynek elvégzésére kötelezhetik az állattartót.

Az ÁTE Állatvédelmi Központ, a Miskolci Egyetem, az Alapítvány képzése kétlépcsős ütemezéssel kapcsolódik az állattartók állatvédelmi képzésen való részvételre történő kötelezéséhez. Az első lépcső a magasabb tudásszinttel rendelkező szakembergárda megteremtése, a második a lépcsőn ez a szakembergárda jut el a kötelezett állattartóhoz.

Mint látjuk, az utóbbi években jelentős haladást értünk el ezen a területen, de még mindig van min javítani. Egyre több olyan ügy kerül a hatóság asztalára, ahol nem kutya, hanem egyéb kedvtelésből tartott állat, egzotikus állat érintett jogsértéssel. Az egzotikus állatok optimális tartási körülményeit a jogszabály jóval kevésbé részletezi, mint a kutyákét, s a hatóságok tudása is kevésbé alapos e tekintetben. Ezt a hiányosságot, mint vakfoltokat törekszik minél inkább felszámolni a Papagájvilág Alapítvány, amelynek fő tevékenysége az oktatás, és ahol jelenleg is szerkesztés alatt áll egy oktatási anyag, amely a madarak mellett a hüllők, rágcsálók tartásáról is szakszerű ismereteket nyújt. Magam is tapasztaltam, hogy a jegyzői tudás főleg az ebekre korlátozódik, és szakértők iránymutatásával dolgozom azon, hogy ezt az ismeretanyagot szélesítsem. A Jegyző és Közigazgatás XXIV. évfolyam, 4. lapszámában jelent meg A kedvtelésből tartott vadászgörény (*Mustela putorius furo*) magánszemély általi tartásának jogi szabályozása, birtokvédelmi kérdései és hatósági ellenőrzése c. írásom, és hamarosan az afrikai fehérhasú törpesünök megfelelő tartási körülményeiről is megjelenik egy cikkem.

Látjuk, hogy folyamatos az ismeretanyagok bővítése, tehát az irány jó, ugyanakkor mégis jó számmal akadnak esetek, amikor az állatvédelmi oktatáson történő részvételre kötelezés kívánatos, ám nem megvalósítható.

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal által összeállított „Gazdijogsi” online tananyag elvégzése internetes hozzáférést és értő olvasást igényel, az állatjóléti felelős képzés személyes megjelenésű, a jelenlét pedig utazási költségekkel, munkából való kieséssel jár. A kutyaiskolás oktatásra való kötelezés teljesítése nem minden településen lehetséges helyben, s kérdés, hogy az állattartó meg tudja-e oldani az eb szállítását, ill. van-e háznál oktató kutyatréner.

A jegyzők nemcsak kötelezettek, de sok esetben segítenek is az állattartóknak. Ismerek olyan jegyzőt, aki a számítógépet és személyes közreműködést biztosított a kötelezettnek, hogy elvégezhesse a „Gazdijogait”. Vannak települések, ahol együttműködik az önkormányzat és a helyi kutyaiskola.

Álláspontom szerint az önkormányzat az az intézmény, amely aktívan előmozdíthatja az állatvédelmi képzés megvalósítását és elvégzését, akár számítógép -és internet hozzáférés biztosításával, akár saját alapképzés létrehozatalával, ill. kutyaiskolákkal történő megállapodások kötésével is. Természetesen mindez annak a függvénye, hogy megvan-e az erre irányuló szándék, s rendelkezésre áll-e a szükséges forrás.